

Nám. Sv. Egídia 102/10, 058 01 Poprad
Tel:+421 52 7722626, +421 903 142771
email: asociacia@obnovitelnezdroje.eu
<https://obnovitelnezdroje.eu>

ENERGETICKÝ OMBUDSMAN o. z. Pod Zečákom 1, 841 03 Bratislava-Lamač, tel.
+421 905 450 643, email: energeticky.ombudsman@gmail.com, www.energetickyombudsman.sk

Najvyšší kontrolný úrad SR
PhDr. Ing. Ľubomír Andrassy
predseda NKÚ SR
do vlastných rúk
Priemyselná 2
824 73 Bratislava
predseda@nku.gov.sk

Bratislava 11.11.2024

VEC

Stanovisko k Správe NKÚ o výsledku kontroly vo vodárenských spoločnostiach - návrh na kontrolu strát teplej vody

Vážený pán predseda,

pozorne sme si prečítali Vašu Správu o výsledku kontroly 2024 vo vybraných vodárenských spoločnostiach za kontrolované obdobie 2021 – 2023. Zaujala nás, ako spotrebiteľské združenia, predovšetkým problematika strát vody v sieti, ktorá sa v 4 kontrolovaných subjektoch (Bratislavská vodárenská spoločnosť, Podtatranská vodárenská spoločnosť, Východoslovenská vodárenská spoločnosť a Západoslovenská vodárenská spoločnosť) pohybovala od 25% do takmer 33%. Čo v praxi znamenalo vami vypočítanú **ročnú stratu 51,2 mil. m³ pitnej vody**, ktorú vodárne odobrali ale k spotrebiteľovi sa táto voda nedostala, čo ide takmer o 1/3 odobratej vody. Je spornou otázkou do akej percentuálnej miery je možné akceptovať stratu vody ako ekonomický oprávnený náklad (teraz je to do 28%) v cenovej a regulačnej politike, keďže straty vody ovplyvňujú výslednú cenu pre koncových odberateľov, spotrebiteľov.

Na problém straty **teplej vody** (ďalej len „TV“) v **rozvodoch a jej spôsob merania a rozúčtovania tepla na teplú vodu** sme upozornili aj ministerku hospodárstva pani Sakovú v súvislosti s účinnosťou Vyhlášky MH SR č. 503/2022 Z. z., (ďalej len „vyhláška“), ktorá rozpočítava dodávané teplo na kúrenie a na ohrev vody v bytových domoch, zaslaním písomného podnetu zo dňa 19.08.2024 s názvom „*Doplnenie k Návrhu na vyriešenie situácie po nadobudnutí účinnosti Vyhlášky č. 503/2022 Z. z. zo dňa 10.08.2024*“, bez akejkoľvek reakcie zo strany MH SR na nami zaslaný Návrh zmeny spôsobu rozúčtovania nákladov tepla na teplú vodu a strát v rozvodoch vo vyhláške (viď nižšie).

Preto si dovoľujeme Vám dať do pozornosti vyššie uvedený problém **s návrhom kontroly** aj u teplárenských spoločností, dodávateľov tepla a teplárenských zariadení, nakoľko dochádza dlhodobo k poškodzovaniu konečných spotrebiteľov, čo je podľa nás v rozpore s legislatívou EÚ na ochranu spotrebiteľa. Sme toho názoru, že riešenie strát teplej vody v rozvodoch nie je zo strany teplárenských spoločností prvoradým verejným (šetriacim) záujmom, keďže by sa im znižovali tržby a teda aj zisk.

Zásadným problémom vo vyhláske, okrem problematiky nákladov tepla na vykurovanie, je spôsob rozúčtovania základnej zložky nákladov na teplú vodu a spôsob merania jej spotreby v bytových domoch bez domových odovzdávacích staníc (ďalej len „DOST“). Náklady na teplú vodu tvoria vyše 40% celkových nákladov za dodávku tepla a pri stúpajúcej cene vody onedlho dosiahnu polovicu nákladov.

Z dôvodu zvýšenia energetickej efektívnosti v bytových domoch, zníženia nákladov a sociálnej spravodlivosti voči zraniteľným spotrebiteľom (konečným spotrebiteľom) **navrhujeme:**

1. Pri rozúčtovaní nákladov na ohrev TV je potrebné vrátiť sa k nastaveniu základnej zložky na 10 %, tak ako to bolo do 01.01.2017. V súčasnosti sa rozúčtovanie nákladov na TV delí na základnú zložku, ktorá tvorí 20% celkových nákladov na ohrev, ktorá sa rozpočítava na počet bytov. V praxi to znamená, že aj keď má spotrebiteľ nulovú spotrebu zaplatí svoj podiel z 20 % spotreby. 80 % nákladov tvorí spotrebná zložka, podľa spotreby nameranej bytovými vodomermi. Zvýšenie základnej sadzby z 10 % na 20% od 1. 1. 2017 sa presadilo z dôvodu „*demotivovať konečných odberateľov -spotrebiteľov*“, aby si nezriadovali vlastný ohrev TV. **Doplatili na to hlavne sociálne odkázaní a dôchodcovia, ktorí v snahe šetriť majú ročnú spotrebu 1 -2 m³, a k tomu musia zaplatiť podiel základnej zložky často aj viac ako 80 eur.** Čím je počet bytov s centrálnym systémom tepla (ďalej len „CZT“) nižší tým je základná zložka na jeden byt vyššia. Názorne to vidieť na tabuľke porovnania nákladov na TV dvoch bytových domov na spoločnom okruhu s ktorých má jeden svoj vlastný obnoviteľný zdroj na ohrev TV v prílohe č. 1. **Nakoľko po prijatí vyhlášky 503/2022 Z.z. podľa ktorej v zmysle ustanovenia § 10 ods. 2 sa už od 1. 1. 2023 koneční spotrebiteľia s vlastným ohrevom TV na platení základnej zložky nepodielajú, základná zložka vo výške 20% stráca opodstatnenie.**

S odvolaním sa na ustanovenie bodu č. (22) Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2002 z 11.12.2018, ktorou sa mení smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti (ďalej len „smernica“), podľa ktorej „*efektívne hospodárenie s vodami môže výrazne prispieť k úsporám energie, pretože úniky vody predstavujú 24 % celkovej spotrebovanej vody v Únii a odvetvie energetiky je najväčším spotrebiteľom vody, predstavujúc 44 % spotreby*“, a preto ďalej **navrhujeme** aby:

2. Z dôvodu možného pokračovania poškodzovania spotrebiteľov únikmi a stratami v rozvodoch TV, na ktoré sa skladajú všetci koneční spotrebiteľia, **je potrebné, aby bola striktné kontrolovaná povinnosť inštalácie merača spotreby TV v bytovom dome od 1. januára 2025** tak, ako to uvádza znenie ustanovenia § 17 ods. 1 písm. b) a § 38ae ods. 8 zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike: „*Dodávateľ, ktorý dodáva teplo v teplej vode, je povinný merať množstvo dodanej teplej vody na odbernom mieste určeným meradlom od 1. januára 2025.*”¹

¹ Ako potvrdzujú naše zistenia, na Slovensku dochádza dlhodobo k poškodzovaniu spotrebiteľov zvyšovaním nákladov za úniky studenej a teplej vody a stratám v rozvodoch. Dodávateľia z dôvodu zvýšených nákladov, hlavne v bytových domoch bez DOST, v ktorých býva väčšina konečných spotrebiteľov, nemajú doposiaľ inštalované určené meradlá

V súčasnosti je dodávateľ podľa § 17 ods. 1 písm. a) a písm. d) zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike a vyhlášky na meranie TV povinný:

- *“merat’ množstvo spotrebovaného tepla na prípravu teplej vody určeným meradlom v mieste jej prípravy,” § 17 ods. 1 písm. a)*
- *“na vstupe do ohrievača teplej vody merat’ určeným meradlom množstvo dodanej studenej vody.” § 17 ods. 1 písm. d)*

Teda dodávateľ má povinnosť mať na mieste prípravy TV (v kotolni) umiestnené len:

- určené meradlo tepla pre celý okruh viacerých bytových domov do ktorých dodáva TV,
- určené meradlo spotreby studenej vody z ktorej sa pripravuje ohrev TV.

Z týchto dvoch údajov je možné vypočítať len mernú spotrebu na celom okruhu, **nie však** mernú spotrebu na konkrétnom bytovom dome.

Pri súčasnom spôsobe rozúčtovania teplej vody spoločenstvo vlastníkov bytov (ďalej len „SVB“) alebo správcovská spoločnosť poskytne dodávateľovi TV údaje o spotrebe bytových vodomerov TV za celý rok a rozdiel medzi súčtom bytových vodomerov a meradlom spotreby studenej vody na prípravu TV dodávateľa tvorí **tzv. koeficient**, v ktorom sú zarátané všetky úniky vody a cirkulačné straty. **Tento rozdiel zaplatia spoločne všetci koneční spotrebitelia**. V praxi to znamená, že okrem úniku TV v teplovodnom kanály, **nie je možné zistiť**:

- 1/ veľkosť úniku TV v konkrétnom bytovom dome na okruhu CZT,
- 2/ cirkulačné straty v rozvodoch v jednotlivých bytových domoch.

Na úniky TV a cirkulačné straty sa skladajú všetci koneční spotrebitelia na okruhu dodávky TV z CZT. Pokiaľ by došlo k neoprávneným zásahom do bytových pomerových vodomerov, tak všetky straty zaplatia ostatní spotrebitelia.

Ministerstvo hospodárstva sme upozornili aj na skutočnosť, že povinné zavádzanie diaľkových odpočtov teplej a studenej vody vrátane tzv. pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov, (ktoré nie sú metrologicky určenými meradlami), na vlastné náklady konečných spotrebiteľov, je neefektívne a prehľbuje energetickú chudobu pretože dodávateľa diaľkové odpočty studenej vody a ich zdieľanie nemajú a obdobná situácia je väčšinou aj pri odpočte tepla na ohrev a spotrebe TV.

Hlavným cieľom smernice EÚ **má byť zvýšenie energetickej efektívnosti a zníženie celkových nákladov za energiu**. Vyhláška, ktorej tvorcovia (MH SR) sa odvolávajú na túto smernicu, je ale v rozpore s touto smernicou, **evidentne** nerieši problém zvýšenia energetickej efektívnosti pri dodávke TV čoho dôkazom je aj prijaté ustanovenie § 17 ods. 1 písm. b) zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike, v ktorom sa uvádza, že dodávateľ je povinný *„merat’ množstvo dodanej teplej vody na odbernom mieste určeným meradlom, ak o to požiadajú všetci odberatelia, ktorým dodávateľ dodáva teplú vodu z jedného spoločného miesta jej prípravy do jedného roka od doručenia žiadosti.“*

T. j. ak chcú koneční spotrebitelia, aby platili len za teplú vodu, reálne dodanú do ich bytového domu a aby zistili, či neplatia aj za úniky v teplovodnom kanály, úniky v rozvodoch bytového domu a cirkulačné straty, musia všetci z okruhu bytových domov požiadať, aby im v bytovom dome dodávateľ nainštaloval merač spotreby TV.

Touto legislatívnou úpravou sa dodávateľ zbavil povinnosti inštalovať merač spotreby TV do bytového domu, pretože **je prakticky nemožné**, aby sa všetci koneční spotrebitelia na celom okruhu

spotreby TV, pretože táto povinnosť im bola uložená až od 01.01.2025. Vzhľadom na reálny stav nie je predpoklad, že táto povinnosť zo zákona bude dodávateľmi aj splnená.

na tom dohodli, keďže sa často nevedia dohodnúť ani na riešení problémov v rámci jedného bytového domu, nie to na **celom okruhu** s viacerými bytovými domami.

Súčasný legislatívny stav nemotivuje vlastníkov bytov, aby investovali do výmeny starých rozvodov TV a ich izolácii, čo by im znížilo cirkulačné straty a konečné náklady na TV aj o vyše 20%. **Investícia do výmeny rozvodov TV by priniesla zníženie nákladov len ak by tak urobili všetky bytové domy v okruhu.** Dodávateľ o to ale nemá záujem, pretože by na ohrev TV spotreboval menej tepla, čím by sa mu znížili tržby a zisk.

Z praxe sú známe prípady, kedy SVB dlhodobo neúspešne urgovalo úniky TV v teplovodných rozvodoch, keďže koeficient mali vyšší ako 20%. Z dôvodu neriešenia problému sa rozhodli pre vlastný ohrev TV tepelnými čerpadlami vzduch – voda, čím sa im znížili náklady na TV o vyše 60%. Výmenou rozvodov TV v bytovom dome a účinnou izoláciou, v kombinácii s riadením cirkulačného čerpadla TV podľa teploty vratnej vody, je možné znížiť náklady na TV o 20 - 30%.

Máme zato, že je chybou dodávateľov, že neinštalujú resp. nevyužívajú už existujúce DOST, ktoré sú ideálne **na využitie obnoviteľných zdrojov energie** s využitím termosolárnych systémov a tepelných čerpadiel na ohrev TV, resp. ich kombináciu s fotovoltickým zariadením.

Medzi regulované subjekty patria aj teplárenské spoločnosti, resp. spoločnosti vyrábajúce/dodávajúce teplo na vykurovanie a na ohrev vody, ktoré dodávajú teplo vo verejnom záujme a preto je dôležité, aby obnova rozvodov v teplárenstve bola realizovaná aj u týchto regulovaných subjektov. Súčasná prax na Slovensku je však taká, že dodávateľia si všetky straty v rozvodoch vrátane cirkulačných strát kompenzujú zvýšením ceny tepla.

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky ako potvrdzujeme v prílohe č. 2 dokonca pri pripomienkovaní návrhu novely vyhlášky 503/2022 Z.z. navrhovala tzv. zásadnou pripomienkou **zvýšenie základnej zložky na 60%** čo len potvrdzuje absolútnu nekompetentnosť a presadzovanie záujmov energomonopolov na úkor konečných spotrebiteľov.

S pozdravom

JUDr. Monika Jankovičová, predseda, v. r.
ENERGETICKÝ OMBUDSMAN o. z.

František Bednár, podpredseda, v. r.
APOZE

Príloha:

1. Tabuľka porovnania nákladov na TV dvoch bytových domov na spoločnom okruhu s ktorých má jeden svoj vlastný obnoviteľný zdroj na ohrev TV
2. Zásadná pripomienka Asociácie zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky k návrhu novely vyhlášky MH SR

Porovnanie nákladov na teplú vodu - CZT Francisicho PES, s.r.o. Poprad rok 2022

Bytový dom č. 903 s CZT	
Počet bytov s odberom TV	18
Spotreba TV v m3	435,39
Náklady na dom spolu	6 294,43 €
z toho základná zložka 20%	1 258,89 €
z toho spotrebná zložka 80%	5 035,54 €
základná zložka 20% na jeden byt	69,94 €
konečná cena ohrevu TV za 1m3 (bez nákladov za cenu studenej vody)	14,46 €
cena studenej vody	2,75 €

Bytový dom č. 102 s OZE	
Počet bytov s odberom TV	17
Spotreba TV v m3	376,5
Náklady na dom spolu	1 864,32 €
z toho základná zložka 20%	372,86 €
z toho spotrebná zložka 80%	1 494,46 €
základná zložka 20% na jeden byt	21,93 €
konečná cena ohrevu TV za 1m3 (bez nákladov za cenu studenej vody)	4,95 €
cena studenej vody	2,75 €

Porovnanie nákladov na teplú vodu - CZT Francisicho PES, s.r.o. Poprad rok 2023

Bytový dom č. 903 s CZT	
Počet bytov s odberom TV	18
Spotreba TV v m3	419,19
Náklady na dom spolu	7 748,76 €
z toho základná zložka 20%	1 549,75 €
z toho spotrebná zložka 80%	6 199,01 €
základná zložka 20% na jeden byt	86,10 €
konečná cena ohrevu TV za 1m3 (bez nákladov za cenu studenej vody)	18,49 €
cena studenej vody	3,25 €

Bytový dom č. 102 s OZE	
Počet bytov s odberom TV	17
Spotreba TV v m3	383,29
Náklady na dom spolu	2 242,95 €
z toho základná zložka 20%	448,59 €
z toho spotrebná zložka 80%	1 794,36 €
základná zložka 20% na jeden byt	26,39 €
konečná cena ohrevu TV za 1m3 (bez nákladov za cenu studenej vody)	5,85 €
cena studenej vody	3,25 €

Pripomienky

Aktuálne štádium materiálu **Vyhodnotenie pripomienkového konania**
Dátum ukončenia PK **21.10.2024**

- [Pripomienky](#)
- [Hromadné pripomienky](#)

Detail pripomienky

Názov LP:

Vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky Návrh vyhlášky Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 503/2022 Z. z., ktorou sa ustanovuje teplota teplej vody na odbernom mieste a pravidlá rozpočítavania nákladov na množstvo tepla dodaného v teplej vode, nákladov na množstvo dodaného tepla na vykurovanie, nákladov na množstvo dodaného tepla alebo množstva tepla vyrobeného v decentralizovanom zdroji tepla a ekonomicky oprávnených nákladov na teplo vyrobené v decentralizovanom zdroji tepla

PRIPOMIENKOVATEĽ

Pripomienkujúci subjekt:

AZZZ SR (Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky)

ÚDAJE PRIPOMIENKY

Pripomienka k:

§ 9 ods. 5

Typ pripomienky:

Zásadná pripomienka

Dátum vytvorenia:

17.10.2024

Text pripomienky:

Navrhujeme v § 9 ods. 5 zmeniť hodnotu 20% na hodnotu 60%. Úplné znenie § 9 ods. 5 potom bude: "Základná zložka pre rozpočítavanie nákladov tepla na teplú vodu sa určí ako náklady spojené s cirkulačnými stratami rozvodov teplej vody za miestom centrálnej prípravy teplej vody jednotne pre odberné miesta v okruhu zdroja tepla, pričom hodnota základnej zložky nesmie presiahnuť 60 %. Podiel základnej zložky sa vypočíta podľa vzorca:"
Odôvodnenie: Z výsledkov rozpočítavania nákladov za rok 2023 vyplynulo, že priemerné

hodnoty ZZ vypočítané na základe cirkulačných strát sa pohybujú medzi 40 až 70%. Hodnota 20% pre Zz výpočtovo vychádza len u 1,21% bytových domov. Výsledkom zafixovanej Zz na 20% je, že konečný spotrebiteľ s vyššou spotrebou vody platia za v spotrebnej zložke náklady za teplú vodu aj ostatným koncovým spotrebiteľom. Reálne sa jedná o desiatky až stovky eur ročne. Náklady na ohrev teplej vody dnes tvoria priemerne polovicu nákladov na teplo. Zafixovanie Zz na 20% vnáša do rozpočítavania nákladov značnú nespravodlivosť. Náklady na ohrev teplej vody, ktoré sú spoločné pre všetkých v bytovom dome, bez ohľadu na to, kto koľko vody spotrebuje, by mali tvoriť základnú zložku pri rozpočítavaní nákladov. Tieto náklady tvoria cirkulačné straty tepla, ktoré sú nevyhnutné pre zabezpečenie pripravenosti k odberu teplej vody. Ostatné náklady by sa mali rozpočítať podľa údajov z vodomeroch teplej vody. Aktuálna legislatíva na jednej strane síce zaviedla požiadavku na výpočet základnej zložky z cirkulačných strát, ale zároveň zafixovala základnú zložku na hodnote 20%. Táto hodnota je v úplnom rozpore s praxou. Podľa údajov z rozpočítavania nákladov tepla teplej vody za rok 2023, len pri 1,21% bytových domov vyšla výpočtovo základná zložka do 20% vrátane. Priemerná základná zložka (ZZ) predstavuje hodnotu 51% a najčastejšia sa hodnota ZZ nachádza v rozsahu 40 až 60%. Výsledkom zafixovania základnej zložky na 20% je fakt, že vlastníci bytov, ktorí spotrebúvajú viac teplej vody, platia základnú zložku aj svojim susedom z nižšou spotrebou a to v rádovo v desiatkach až stovkách EUR.